

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Atkritumi kā resursi Latvijā – Reģionālās ilgtspējas un aprites veicināšana, ieviešot atkritumu kā resursu izmantošanas koncepciju (LIFE Waste To Resources IP)

Publicēts: 31.03.2022.

Life

Valsts reģionālās
attīstības aģentūra

Programmas un projekta nosaukums: Eiropas Savienības Vides un klimata pasākumu programmas LIFE 2018. – 2020. gada integrētais projekts „Atkritumi kā resursi Latvijā – Reģionālās ilgtspējas un aprites veicināšana, ieviešot atkritumu kā resursu izmantošanas koncepciju” (*LIFE Waste To Resources IP*).

Projekta īstenošanas periods: 01.11.2021.-31.12.2028.

Projekta kopējais finansējums: 15 245 351 EUR, no tā:

ES LIFE programmas finansējums 9 147 210 EUR;

nacionālais finansējums 5 036 374 EUR;

privātais finansējums 1 061 767 EUR.

Projekta vadošais partneris: Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija (VARAM)

Partneri

Valsts vides dienests

Būvniecības valsts kontroles birojs

Latvijas Atkritumu saimniecības uzņēmumu asociācija (LASUA)

Latvijas Atkritumu saimniecības asociācija (LASA)

Latvijas Būvuzņēmēju partnerība

SIA "ZAAO"

SIA "Clean R"

SIA "Ecobaltia Vide"

AS "Latvijas Zaļais punkts"

SIA "Vidusdaugavas SPAAO"

Rīgas Tehniskās universitāte

Biedrība "CleanTech Latvia"

Biedrība "Zero Waste Latvija"

Biedrība "Zaļā brīvība"

Biedrība "Baltijas krasti"

Cēsu novada pašvaldība

SIA "Zaļā josta"

Nodibinājums "Vides izglītības fonds"

SIA "Hyrogas"

SIA "Druplat"

SIA "Econova Latvia"

LIFE Waste To Resources IP mērķis ir samazināt atkritumu daudzumu, ieviešot jaunus materiālu aprites pasākumus un samazinot ekonomikas ietekmi uz vidi un oglekļa pēdas nospiedumu, pilnībā īstenojot Atkritumu apsaimniekošanas valsts plānā 2021. – 2028. gadam (AAVP) noteiktos pasākumus.

LIFE Waste To Resources IP konkrētie mērķi

dalīto atkritumu vākšanas sistēmas attīstība un pieredzes pārnese;

pārstrādāto būvniecības atkritumu aprites sistēmas izveide un testēšana;

bioloģiski noārdāmo atkritumu apsaimniekošanas attīstība t.sk. pārtikas atkritumu uzskaitē un samazināšana;

sinerģiju izpēte un izveide starp ražošanu, ekoinovācijām, atkritumu rašanās novēršanu, bioenerģijas pasākumiem;

atkritumu šķirošanas un pārstrādes tehnoloģiju attīstība;

otrrreizējo izejvielu, atkārtoti lietojamu un pārstrādātu preču uzskaitē un tirgus veicināšana;

kapacitātes paaugstināšana un pieredzes nodošana piecu apsaimniekošanas reģionu izveidei;

jaunu digitālu atkritumu plūsmas uzskaites un kontroles mehānismu izveide un testēšana;

vietējo pašvaldību, rūpniecības, zinātnisko institūciju un NVO sadarbības paplašināšana, kā arī sadarbības attīstīšana ar kaimiņvalstīm;

visaptveroša un proaktīva sabiedrības informēšana, izglītošana un iesaiste, lai veicinātu atkritumu apsaimniekošanas paradumu maiņu un atkritumu šķirošanas darbību ieviešanu ikdienā gan dzīves, gan darba vidē.

LIFE Waste To Resources IP sasniegs AAVP noteiktos atkritumu apsaimniekošanas mērķus, kas tiks atkārtoti pārbaudīti 2025. gadā, skaitā īpašais *LIFE Waste To Resources IP* aktivitāšu ieguldījums mērķu sasniegšanā būs atkritumu dalītās savākšanas, sadzīves atkritumu otrreizējas pārstrādes un atkārtotas izmantošanas, iepakojuma atkritumu pārstrādes uzlabošana, bioloģiski noārdāmo un pārstrādājamo materiālu novirze no poligona, panākot plašu sabiedrības atbalstu atkritumu ražošanas novēršanai un apziņas veicināšanai attiecībā uz konceptu par atkritumiem kā materiālu.

Galvenie *LIFE Waste To Resources IP* rezultāti un sasniegumi

kā pilotizmēģinājuma iniciatīva ieviesta standartizētu dalītās atkritumu savākšanas sistēma, kas vērsta uz plastmasas, papīra, tekstilizstrādājumu, metāla, bioatkritumiem un bīstamajiem sadzīves atkritumiem, un kā pārbaudīta koncepcija tālāk ieviesta četros reģionos, kur sistēma tiks ierīkota apdzīvotās vietās, sākot no 5000 iedzīvotājiem;

izveidota tekstilizstrādājumu atkritumu savākšanas un pārstrādes programma, kuras pamatā ir viena pilotizmēģinājuma iniciatīva, kas ieviesta visos atkritumu apsaimniekošanas reģionos, izveidojot sinerģiju ar sociālajām inovācijām, tekstila otrreizēju izmantošanu un labdarības pasākumiem;

paaugstināta nešķirotu atkritumu automātiskās šķirošanas līniju efektivitāte līdz 80% un panākta 12% plastmasas atkritumu reģenerācija no kopējās atkritumu plūsmas;

izstrādāta caurspīdīga un pārskatāma būvgružu atkārtota izmantošanas un otrreizējās pārstrādes sistēma, kas sasaista Būvniecības informācijas sistēmu ar vides un būvatļauju izsniegšanu;

izstrādāti un praksē pārbaudīti zaļā iepirkuma principi būvniecības materiāliem ar kopējiem dzīves cikla novērtēšanas rādītājiem;

izstrādāti un pieņemti atkritumu stadijas beigu kritēriji četrām atkritumu grupām, kas pārbaudīti un verificēti pilotizmēģinājuma pētījumos un rūpnieciskos prototipos;

izveidots rūpnieciskās simbiozes modelis vienā vai divos Latvijas reģionos t.sk. finansēšanas platforma ar LIFE IP nodrošināto sākumkapitālu jaunuzņēmumiem, lai risinātu galvenos aprites ekonomikas posmus, sākot ar izejvielu izvēli un dizainu līdz pat ražošanai, izplatīšanai, patēriņam/lietošanai/atkārtotai izmantošanai/ labošanai un pārstrādei. Lai palielinātu aktivitātes mērogu, tiks meklētas iespējas piesaistīt papildu finansējumu;

izstrādāts aprites ekonomikas ceļvedis jaunajiem atkritumu apsaimniekošanas reģionos, kā arī izveidota informācijas nodošanas un kapacitātes veidošanas platforma un līdzīgi plānošanas posmi īstenoti četros citos reģionālajos kopumos.

izveidoti demonstrācijas projekti atkritumu materiālu atjaunošanai (*up-cycling*) un labošanai koncepcijas izmēģināšanai un apstiprināšanai, kā arī pieredzes tālākizplatīšanai citām Latvijas pašvaldībām;

izveidota sadarbības platforma produktu kā pakalpojumu un koplietošanas ekonomikai ar plašu iesaistīto pušu līdzdalību un nodrošinot labākās prakses izplatīšanu;

izvērtēti un sniegti priekšlikumi ekonomisko instrumentu pielietošanai AAVP mērķu sasniegšanai t.sk. principa "maksā, kad izmet" modeļa izstrāde;

bioloģisko atkritumu kompostēšanas sistēmas izstrāde un pilotēšana māsājniecībām, lai parādītu tūlītēju ietekmi uz nešķirotu atkritumu plūsmas samazināšanos;

izstrādāta izglītības programma atkritumu rašanās novēršanai, izpratnes veidošana kā nacionālais izglītības tīkls plašai mērķauditoriju sasniegšanai LIFE IP projekta īstenošanas ietvaros;

cieši sadarbībā ar četriem jauniem atkritumu apsaimniekošanas reģioniem izstrādāti pasākumi atkritumu novēršanai tūrisma un atpūtas nozarēs, kas īpaši vērsti uz galvenajiem jūras piesārņojuma avotiem, kas ir prioritāri Latvijas piekrastes atpūtas vietās, kā arī nodrošināta attiecināmās mērķauditorijas informētība;

izveidoti digitāli risinājumu atkritumu plūsmas uzskaitē un kontrolei, kontroles kapacitātes paaugstināšana;

uzlabota paplašināta ražotāja atbildības shēma attiecībā uz tekstila un tabaka izstrādājumiem;

īstenoti vairāki pārtikas atkritumu samazināšanas pilotprojekti.

Projekta mājas lapa: [LIFE Waste To Resources IP](#)

LIFE Waste To Resources IP sociālie tīkli:

[Facebook](#)

[Instagram](#)

[Twitter](#)

[LinkedIn](#)

Projekta vadītāja

VARAM Vides aizsardzības departamenta LIFE integrētā projekta ieviešanas nodaļas vadītāja Alise Vecozola (alise.vecozola@varam.gov.lv).

Brošūras

[Skatīt vairāk](#)

<https://www.varam.gov.lv/lv/projekts/atkritumi-ka-resursi-latvija-regionalas-ilgtspejas-un-aprites-veicinasana-ieviesot-atkritumu-ka-resursu-izmantosanas-koncepciju-life-waste-resources-ip>